

6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ із змін. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Севрук В. Г. Протидія злочинам, що вчиняються організованими групами і злочинними організаціями, які сформовані на етнічній основі: теорія та практика: монографія. Київ: «Видавництво Людмила», 2022. 1092 с.

8. Школьніков В. І., Калиновський О. В. Застосування кримінального аналізу в діяльності управління інформаційно-аналітичної розвідки Державного бюро розслідувань. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16 червня 2018 р., м. Одеса / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. Одеса : Юридична література, 2018. С. 24–27.

9. Єсімов С. С. Юридична природа інформаційно-аналітичної діяльності Національної поліції. ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: конф. (Київ, 18 листоп. 2016 р.). URL: <http://aphd.ua/publication-151/>.

10. Князев С., Чернявський С., Грібов М. Законодавче регулювання оперативно-розшукової діяльності: проблеми та шляхи їх розв'язання. Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. 2021. № 2 (20). С. 9–10.

11. Павленко С. О. Основи оперативно-розшукової тактики : монографія. Київ : Людмила, 2022. 624 с.

12. Павленко С. О. Сучасний стан та проблеми правового регулювання оперативно-розшукової тактики. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021. № 53. С. 132–137.

Медведюк Леонід Віталійович,
старший викладач кафедри кримінального
процесу та криміналістики
Навчально-наукового гуманітарного
інституту Національної академії
Служби безпеки України

РОЗШУКОВА РОБОТА СЛІДЧИХ ОРГАНІВ БЕЗПЕКИ

Основним напрямком розшукової діяльності слідчого беззаперечно є діяльність, пов'язана з організацією розшуку підозрюваних, які ухиляються від досудового розслідування у конкретному кримінальному провадженні. Таку діяльність регламентує ст. 281 КПК України «Розшук підозрюваного».

Так, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово

окупованій території України чи за межами України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, слідчий, прокурор оголошує розшук такого підозрюваного.

До оголошення підозрюваного в розшук слідчий, прокурор зобов'язаний вжити заходів щодо встановлення його місцезнаходження.

Про оголошення розшуку виноситься окрема постанова, якщо досудове розслідування не зупиняється, або вказується в постанові про зупинення досудового розслідування, якщо таке рішення приймається, відомості про що вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Здійснення розшуку підозрюваного може бути доручено оперативним підрозділам.

Тобто, слідчий вживає відповідні розшукові заходи, щоб встановити місцезнаходження та належним чином повідомити особу про виклик і розшукові заходи, пов'язані з безпосереднім розшуком підозрюваного.

У той же час, слідчий під час здійснення досудового розслідування кримінального провадження практично здійснює розшукові заходи для встановлення фактичного місця перебування свідків і потерпілих, у тому числі й осіб безвісті зниклих унаслідок різних проявів російської агресії. У тому числі осіб, які перебувають на тимчасово окупованій території України.

Для здійснення розшукових заходів слідчими органів безпеки обов'язково використовуються можливості, сили та засоби Міністерства внутрішніх справ України, у тому числі Національної поліції.

У постанові про розшук підозрюваного слідчим зазначається, якому саме оперативному підрозділу доручається здійснення такого розшуку. Крім того, слідчим у порядку, передбаченому ст. 40, 41 КПК України складається письмове доручення такому оперативному підрозділу про здійснення розшуку підозрюваного, в якому зазначаються всі відомі у кримінальному провадженні та необхідні для розшуку відомості про підозрюваного. Задля розшуку інших осіб, слідчим також надаються письмові доручення оперативним підрозділам, у тому числі підрозділам Національної поліції, про проведення слідчих дій та інших заходів, спрямованих на встановлення місця перебування таких осіб або відомостей про них.

У таких дорученнях слідчим зазначаються крім загальних характеристик особи, таких як стать, вік, опис зовнішності, прізвище, ім'я, по батькові, дата та місце народження, місце реєстрації та фактичного проживання, також родинні зв'язки, коло друзів, знайомих, які підтримують тісні стосунки, колеги по роботі, хобі, співслужбовці по строковій службі в армії та подібні дані. В обов'язковому порядку вказуються всі відомі номери телефонів

розшукуваних осіб (IMEI, історія використання SIM-картки, історія використання IMEI телефонів), інші засоби зв'язку (поштові, електронні адреси та скриньки, акаунти у соціальних мережах, месенджерах і інтернетдодатках) та інші дані про облікові записи, якими користувалась особа; відомості про транспортні засоби; відомості про банківські картки та рахунки; дані про особливі прикмети, прізвиська, позивні. За наявності, до доручення додаються фото розшукуваної особи або посилання на фото-, відеозображення особи у мережі Інтернет, дані про історію виїздів за кордон, відомості про історію геолокації мобільних засобів, геолокацій наявних у мережі фото-, відеоматеріалів. Окремо зазначається наявність або відсутність інформації про розшукувану особу у базі «Розшук» інформаційно-телекомунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України».

До доручень про розшук підозрюваних, як правило додаються відповідні рішення суду про затримання особи і доставку в суд під вартою для обрання запобіжного заходу.

Також, слідчими СБ України вживаються відповідні заходи та надається доручення Державній прикордонній службі України щодо розшуку підозрюваного у пунктах пропуску через державний кордон України, до якого додаються відповідні рішення суду про затримання особи.

У разі наявності інформації про можливе перебування підозрюваного за кордоном, слідчим вживаються відповідні заходи для оголошення міжнародного розшуку через відповідні підрозділи НЦБ Інтерполу в Україні.

Практики відмічають проблему, що нерідко розшукувані підозрювані підтримують сталі зв'язки із своїми родичами та оточенням, використовуючи раніше невідомі слідству засоби зв'язку, виявити які можливо лише у разі проведення НСРД стосовно такого оточення підозрюваного. Однак, отримати в суді відповідні дозволи на проведення таких заходів не видається за можливе, оскільки на думку суду це призведе до втручання у приватне життя осіб, які не вчинили кримінальне правопорушення. Тому суди відмовляють у наданні дозволу на проведення таких заходів, а отримувати таку інформацію про підозрюваного приходиться тільки оперативним шляхом.

При визначення шляхів розв'язання цієї проблеми необхідно врахувати баланс між дотриманням конституційних прав і свобод осіб, не причетних до вчинення кримінального правопорушення та суспільного інтересу з розкриття кримінального правопорушення, що потребує подальшого наукового дослідження.